

mira sunt. Plus est quod fecit Deus et non miraris quod excedit omnia opera : nihil erat, et mundus est.

III. Sed non potuit, inquis, corporis moles transire per ostia, quæ clausa erant. Quanta erat illa moles, rogo te? Tanta utique, quanta est in omnibus : numquid tanta quanta est in camelo? Non utique tanta. Lege Evangelium, audi ipsum : difficultatem divitis intrantis in regnum cœlorum cum voluisset ostendere, ait : « Facilius intrat camelus per foramen acus, quam dives in regnum cœlorum¹. » Hoc audito Discipuli, considerantes nullo modo fieri posse, ut camelus per foramen acus intraret, contristati sunt apud se dicentes : « Si ita est, quisnam poterit salvare semetipsum²? » Si facilius intrat camelus per foramen acus quam dives in regnum cœlorum, nullo modo potest camelus intrare per foramen acus; nullus ergo divitum salvari potest. Respondit Dominus : « Quæ hominibus impossibilia sunt, Deo facilia sunt³. » Potest Deus et camelum per foramen acus trajicere et divitem introducere in regnum cœlorum. Quid mihi de ostiis clausis calumniaris? Ostia clausa habent vel rimam : compara rimam ostiorum foramini acus, compara molem carnis humanæ magnitudini camelorum; et noli calumniari divinitati miraculorum.

¹ Luc. xviii, 25. — ² Ibid. 26. — ³ Ibid. 27.

SERMO CCXLVIII¹.

In diebus Paschalibus, XIX.

De lectione Evangelii Joan. XXI, et de duabus piscationibus, una ante passionem, altera post resurrectionem.

I. Et hodie lectio recitata est de his quæ facta sunt post resurrectionem Domini secundum evangelistam Joannem. Audivit nobiscum Charitas Vestra, Dominum Jesum Christum ad mare Tiberiadis ostendisse se Discipulis suis; et qui eos jam fecerat piscatores hominum, invenit eos adhuc piscatores piscium. Per totam noctem nihil ceperunt : viso autem Domino, et eo jubente retia mittentes, ceperunt quantum numerum audistis. Nunquam hoc Dominus juberet, nisi aliquid significare vellet, quod nobis nosse expediret. Quid ergo pro magno potuit ad Jesum Christum pertinere, si pisces caperentur, aut si non caperentur? Sed illa piscatio, nostra erat significatio. Reclamamus ergo vobiscum duas illas piscationes Discipulorum factas jubente Domino Jesu Christo, unam ante passionem, alteram post resurrectionem. In his ergo duabus piscationibus tota figuratur Ecclesia, et qualis est modo, et qualis erit in resurrectione mortuorum. Modo enim habet sine numero multos, et bonos et malos : post resurrectionem autem habebit certo numero solos bonos.

II. Recordamini ergo primam piscationem, ubi videamus Ecclesiam qualis est in isto tempore. Dominus Jesus

¹ Alias de Tempore 148.

invenit Discipulos suos piscantes, quando primum eos vocavit, ut sequerentur eum. Tunc tota nocte nihil ceperunt. Eo autem viso, audierunt ab illo: « Mittite retia. » Domine, inquit, per totam noctem nihil cepimus, » sed ecce in verbo tuo rete mittimus¹. » Miserunt, jubente Omnipotente. Quid potuit aliud fieri, nisi quod ille voluisset? Sed tamen eodem ipso facto aliquid nobis, ut dixi, quod nosse expediat, significare dignatus est. Missa sunt retia. Adhuc Dominus nondum erat passus, nondum resurrexerat. Missa sunt retia: ceperunt tantum piscium, ut duo navigia implerentur, et ipsa retia eadem piscium multitudine scinderentur. Tunc illis dixit? « Venite, et faciam vos piscatores hominum². » Acceperunt ab illo retia verbi Dei, miserunt in mundum tanquam in mare profundum: ceperunt quantam multitudinem Christianorum cernimus et miramur. Duo autem illa navigia, duos populos significabant, Judæorum et Gentium, Synagogæ et Ecclesiæ, circumcisionis et præputii. Illorum enim duorum navigiorum, tanquam duorum parietum de diverso venientium, lapis angularis est Christus³. Sed quid audivimus? Ibi premebantur navigia præ multitudine. Sic fit modo: multi Christiani qui male vivunt, Ecclesiam premunt. Parum est quia premunt et retia disrumpunt. Nam si non essent retia scissa, schismata non essent commissa.

III. Transeamus ergo ab ista piscatione, quam toleramus, et ad illam veniamus, quam ardentè optamus et fideliter exoptamus. Ecce Dominus mortuus est, sed resurrexit: apparuit ad mare Discipulis suis, jubet eos retia mittere, non quomodocumque. Intendite. Nam in prima piscatione non illis dixit: Mittite retia in dexteram, aut in sinistram. Quia si diceret, in sinistram; soli mali

¹ Luc. v, 4, 5. — ² Matth. iv, 19. — ³ Ephes. ii.

significarentur: si diceret, in dexteram; soli boni figurerentur. Ideo non dixit, vel in dexteram, vel in sinistram, quia permixti erant capiendi boni cum malis. Jam modo post resurrectionem qualis erit Ecclesia, audite, discernite, gaudete, sperate, comprehendite. « Mittite, inquit, retia in dexteram partem¹. » Jam dexteri capiuntur: nulli mali timeantur. Scitis enim quia dixit se separaturum esse oves ab hœdis; oves positurum ad dexteram, hœdos ad sinistram: sinistris dicturum: « Ite in ignem æternum; » dexteris dicturum: « Accipite regnum². » Ecce unde, « Mittite retia in dexteram » partem. » Miserunt, ceperunt: certus est numerus; nemo est ibi super numerum³. Modo autem quanti super numerum accedunt ad altare, in populo Dei videntur, et in libro vitæ non scribuntur. Ibi ergo certus numerus est. De quibus piscibus et vos esse affectate, non audiendo tantum et laudando, sed intelligendo et bene vivendo. Mittuntur ergo retia, capiuntur pisces magni. Quis est enim ibi tunc parvus, quando erunt æquales Angelis Dei⁴ Capiuntur ergo pisces magni⁵,) centum quinquaginta et tres⁶. Dicit mihi aliquis: Et tot erunt sancti? Absit a nobis, ut tantam paucitatem esse sanctorum et in illo regno futurorum etiam de sola ista Ecclesia suspicemur. Certus numerus erit: sed millia millium erunt de populo isaëlitico. Joannes sanctus in Apocalypsi de solo populo Israël duodecies duodena millia dicit futuros, qui se cum mulieribus non coinquinaverunt, virgines enim manserunt. At vero de cæteris gentibus venire dicit cum stolis albis tanta millia hominum, quæ numerare nemo potest⁷.

IV. Aliquod ergo signum vult iste numerus, et anni-

¹ Joan. xxi, 6. — ² Matth. xxv, 34-40. — ³ Psal. xxxix, 6. — ⁴ Matth. xxii. — ⁵ Joan. xxi, 11. — ⁶ Cod. Cass. vii: Capiuntur ergo pisces magni; quot? centum quinquaginta et tres. — ⁷ Apoc. vii, et xiv.

versaria solemnitate sermonis hujus commemorare vobis debeo, quod omni anno soletis audire. Centum quinquaginta et tres pisces, numerus est significans millia millium sanctorum atque fidelium. Quare autem isto numero tot millia, quæ futura sunt in regno cælorum, Dominus significare dignatus est? Audite quare. Scitis Legem datam esse per Moysen populo Dei, et in ipsa Lege præcipuum commemorari Decalogum, id est, decem præcepta Legis. Quorum est unum præceptum de colendo uno Deo; secundum præceptum: « Ne accipias nomen Domini Dei tui » in vanum¹: » tertium præceptum de observatione sabbati, quod Christiani spiritualiter observant, Judæi carnaliter violant. Ista tria præcepta ad Deum pertinent, reliqua septem ad homines: propter illa duo principalia, « Diliges Dominum Deum tuum in toto corde tuo, et ex » tota anima tua, et ex tota mente tua, et diliges proximum tuum tanquam te ipsum. In his duobus mandatis, tota Lex pendet et Prophetæ². » Quia ergo duo sunt ista præcepta, in illo Decalogo tria pertinent ad dilectionem Dei, et septem ad dilectionem proximi. Quæ sunt septem pertinentia ad hominem? « Honora patrem » tuum et matrem: Non moechaberis: Non occides: Non furaberis: Non falsum testimonium dixeris: Non concupisces uxorem proximi tui: Non concupisces rem proximi tui. » Hæc decem præcepta nemo implet viribus suis, nisi adjuvetur gratia Dei. Si ergo Legem nemo implet viribus suis, nisi Deus adjuvet Spiritu suo; jam recolite quemadmodum Spiritus sanctus septenario numero commendatur, sicuti sanctus Propheta dicit, implendum hominem Spiritu Dei, sapientiæ et intellectus, consilii et fortitudinis, scientiæ et pietatis, Spiritu timoris Dei³. Istæ septem operationes commendant septenario

¹ Exod. xx, 3. — ² Matth. xx, 37-40. — ³ Isai. xi, 2.

numero Spiritum sanctum, qui quasi descendens ad nos, incipit a sapientia, finit ad timorem. Nos autem ascendentes incipimus a timore, perficimur in sapientia. « Initium enim sapientiæ timor Domini⁴. » Si ergo Spiritu opus est, ut lex possit impleri, accedant septem ad decem, fit numerus decem et septem². Si computes ab uno usque ad decem et septem, fiunt centum-quinquaginta et tres. Non opus est omnia nunc numerare, apud vos numerate: sic computate, unum et duo et tria et quatuor sunt decem. Quomodo decem sunt unum et duo et tria et quatuor, sic adde cæteros numeros usque ad decem et septem: et invenis numerum sacrum fidelium atque sanctorum in cœlestibus cum Domino futurorum.

SERMO CCXLIX³.

In diebus Paschalibus, XX.

De eadem lectione et duabus piscationibus.

I. AUDIVIMUS Evangelium, quemadmodum Dominus Jesus, post resurrectionem apparuit Discipulis piscantibus ad mare Tiberiadis. Quando eos vocavit primum, dixerat eis: « Venite post me, et faciam vos piscatores » hominum⁴. » Et tunc quidem quando vocati sunt, ad ejus verbum mittentes retia, ceperunt magnam multitudinem piscium, sed numerus non est dictus. Deinde in ipsa piscatione prima, non eis dixerat: « Mittite rete in

¹ Eccli. 1, 16. — ² Cod. Cass. vii: Jam iste numerus, quid est, decem et septem? — ³ Alias 21 ex Vignerianis. — ⁴ Matth. iv, 9.

» dexteram partem¹ : » sed tantum dixerat : « Mittite ; » nec in dexteram dixit , nec in sinistram. Captus est autem tantus piscium numerus , ut esset sine numero , et onerata sunt navigia eorum. Et quomodo onerata sunt ? Sic loquitur Evangelium , « ut pene mergerentur². » Tunc eis dixit quod commemoravi : « Venite post me , et » faciam vos piscatores hominum. » Ad ipsa retia pertinemus , sumus quidem illis retibus capti ; sed non remanemus captivi. Non timeat capi homo : si capi potest , decipi non potest. Sed quid sibi vult ista postrema piscatio , de qua hodie lectum est Evangelium ? Apparuit Dominus piscatoribus stans in littore , et quæsit ab eis utrum haberent pulmentarium. Dixerunt se non habere ; nihil enim ceperant tota nocte. Et ait illis : « Mittite in » dexteram partem³ : » quod tunc non dixerat. Et fecerunt ; et non poterant trahere retia præ multitudine piscium. Inventi sunt autem pisces centum-quinquaginta-tres. Et quoniam in illa prima piscatione dictum erat quia præ multitudine piscium retia rumpebantur , pertinuit ad curam Evangelistæ in ista piscatione dicere : « Et cum tam » magni essent , non est scissum rete⁴. »

II. Discernamus piscationes duas , unam ante resurrectionem , alteram post resurrectionem. In illa mittuntur passim retia : non nominatur dextera , ne intelligantur soli boni : non nominatur sinistra , ne intelligantur soli mali : ergo permixti boni et mali. Et retia præ multitudine rumpebantur. Rupta retia significant schismata. Videmus , sic est , sic fit. Implentur navigia duo , propter populos duos de circumcissione et præputio : et sic implentur , ut premantur , et pene mergantur. Hoc quod significat , gemendum est. Turba turbavit Ecclesiam. Quam magnum numerum fecerunt male viventes , prementes et gemen-

¹ Luc. v, 4. — ² Ibid. 7. — ³ Joan. xxi, 6. — ⁴ Ibid. 11.

tes¹ ? Sed propter pisces bonos non sunt mersa navigia. Disseramus² illam piscationem novissimam post resurrectionem. Malus ibi nullus , magna securitas , sed si bonus eris. Inter malos estote boni , et eritis sine malis boni. In ista piscatione est quod moveamini : inter malos estis. O qui fideliter me auditis , o vos ad quos non perit quod dico , o vos , quibus verbum non per aures transit , sed in cor descendit , o vos , qui plus timetis male vivere quam male mori : (quia si bene vixeris , male mori non poteris :) vos ergo qui me auditis , ut non solum credatis , sed etiam bene vivatis ; vivite bene , et inter malos vivite bene , retia nolite dirumpere. Qui multum sibi placuerunt , et quasi malos sustinere noluerunt , retia ruperunt , in mari perierunt. Vivite inter malos bene , non vobis suadeant mali Christiani male vivere. Non dicat cor tuum : Ego solus sum bonus ; si coeperis esse bonus , crede esse et alios , si tu esse potueris. Ne adulteretis , ne fornicemini , ne fraudem faciatis , ne furemini , ne falsum testimonium dicatis , ne falsum juretis , ne inebriemini , ne commendatum negetis , ne inventum alicujus in vico non reddatis. Hæc et talia facite , securi inter malos pisces. Intra eadem retia natatis ; sed venietis ad littus , post resurrectionem in dextera inveniemini. Ibi nullus est malus. Quid enim , quia legem nostis , quia Dei mandata cognoscitis , quia scitis quid sit bonum et malum , quid vobis prodest , si non faciatis ? Nonne ipsa scientia punitur conscientia ? Sic discite , ut faciatis.

III. Mandata Dei propter magnum perfectionis mysterium Decalogo continentur. Decem præcepta Legis sunt scripta in tabulis lapideis digito Dei , hoc est , Spiritu sancto : in una tabula præcepta quæ ad Deum pertinent , in altera quæ ad hominem pertinent. Quare hoc ? Quia in

¹ Forte pene mergentes. — ² Forte discernamus.

dilectione Dei et proximi tota Lex pendet et Prophetæ¹. Sed quid valent ista decem? Data est lex, sed, « Si data » esset lex, quæ posset vivificare, omnino ex lege esset » justitia². » Nosti legem, et non facis legem; « Littera » occidit: » ut autem facias quod nosti, « Spiritus autem vivificat³. » Accedant ad decem septem. Sicut enim lex Decalogo significatur, ita Spiritus sanctus septiformis ostenditur. Ipse invocatur super baptizatos, ut det illis Deus, secundum Prophetam, Spiritum sapientiæ et intellectus⁴: ecce duo. Spiritum consilii et fortitudinis: ecce quatuor. Spiritum scientiæ et pietatis: ecce sex. Spiritum timoris Domini: ecce septem. Quando ista septem accesserunt, fiunt decem. Quid dixi? Quasi absurdum est: Cum septem ad decem accesserunt, fiunt decem: quasi oblitus sum numerare. Ergo dicere debui: Cum septem ad decem accesserunt, fiunt decem et septem. Hoc omnes norunt: nam cum dicerem: Cum septem ad decem accesserunt, fiunt decem; pueri isti non me ridebant? Et tamen dico, et repeto, nec erubesco. Cum intellexeritis, non reprehendetis computantem, sed amabitis disputantem. Decem sunt illa præcepta legis: sed enumeravi et septem cooperationes Spiritus sancti. Cum ista septem accesserint, fiunt decem: cum Spiritus sanctus accesserit, impletur lex. Si autem ista septem non accesserint, non fiunt illa decem: in littera erunt, sed littera occidit; scientia prævaricatorem facit. Accedat Spiritus, et impletur lex, adjutorio Dei, non viribus tuis. Ergo vide: non valde amemus pertinere ad illa decem. « Si enim ex lege justitia, ergo Christus gratis mortuus » est⁵. » Sed quo pertineamus? ad illa septem? Tale est ac si facere possimus, sed quid facimus nesciamus. Ergo

¹ Matth. xxii, 40. — ² Galat. iii, 2. — ³ 2 Cor. iii, 6. — ⁴ Isaï. xi, 2. — ⁵ Galat. ii, 21.

ad decem septem pertineamus. Lex jubet, Spiritus juvat: lex agit tecum, ut scias quid facias; Spiritus, ut facias. Ergo ad decem-septem pertineamus, et computemus decem-septem, et inveniemus nos in centum-quinquaginta-tribus. Jam nostis, sæpe dixi, sæpe ostendi. Ab uno usque ad quatuor decem sunt: sed si omnes addas. Unum sequantur duo: adde et duo, jam tria sunt: post duo sequantur tria, jam sex sunt: post tria sequantur quatuor, jam decem sunt. Quid me rumpo? Quod nostis loquor. Addite cæteros numeros, et pervenietis. Cum perveneritis ad decem et septem, ad centum et quinquaginta et tres crescendo pervenietis. Quid est crescendo? Proficiendo tanquam gradatim pervenietis ad dexteram. Obedite nobis, compute vobis.

SERMO CCL¹.

In diebus Paschalibus, XXI.

De eadem lectione et duabus piscationibus.

I. DOMINUS Jesus infirma mundi eligens, ut confunderet fortia, et colligens Ecclesiam suam de toto orbe terrarum, non cœpit ab imperatoribus, aut a senatoribus, sed a piscatoribus. Quæcumque enim dignitates fuissent prius electæ, sibi hoc auderent tribuere, non Dei gratiæ. Hoc consilium secretum Dei, hoc consilium Salvatoris nostri exponit Apostolus, ubi dicit: « Videte enim vocationem » vestram, fratres, Apostoli verba sunt, quia non multi

¹ Alias 22 ex Vignerianis.